

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті
Химия және химиялық технология факультеті
Органикалық заттар, табиғи қосылыстар мен полимерлер химиясы
және технологиясы кафедрасы

14 - дәріс

Медициналық бұйымдарды кәдеге жарату және қайта өңдеу

«6B07201 – Фармацевтикалық өндіріс технологиясы»
білім беру бағдарламасы

Рахметуллаева Райхан Кулымбетовна, х.ғ.к., қауым.профессор

Мақсаты:

Медициналық бұйымдарды кәдеге жарату және қайта өңдеудің маңыздылығын түсіндіру және медициналық қалдықтарды қайта өңдеу технологиялары мен әдістерін қарастыру.

Жоспары:

- Медициналық қалдықтарды кәдеге жарату;
- Медициналық қалдықтарды қайта өңдеу технологиялары;
- Экологиялық және экономикалық аспектілері. Қауіпсіздік шаралары.

Медициналық қалдықтардың түрлері

- Инфекциялық қалдықтар – науқастардан алынатын, микробты ластануларға ие материалдар.
- Химиялық қалдықтар – дәрі-дәрмектер, химиялық реагенттер, дезинфекциялық заттар.
- Радиоактивті қалдықтар – радиологиялық диагностикада немесе емдеуде қолданылған заттар.
- Бір рет қолданылатын бұйымдар – шприцтер, қолғаптар, маскалар және тағы басқа.

Медициналық қалдықтарды кәдеге жарату әдістері

Медициналық қалдықтарды кәдеге жаратуда бірнеше негізгі әдістер қолданылады:

- Инсинерация (өртеу): Қалдықтарды жоғары температурада өртеу арқылы зиянды микробтарды жою және қалдық көлемін азайту әдісі. Бұл әдіс көбінесе қауіпті инфекциялық қалдықтарды жою үшін қолданылады.

- Пиролиз: Қалдықтарды ауа қатысымен жандырусыз, жоғары температурада қыздыру арқылы өңдеу. Бұл әдіс арқылы энергия өндіріп, қалдық көлемін азайтуға болады.

Медициналық қалдықтарды кәдеге жарату әдістері

Медициналық қалдықтарды кәдеге жаратуда бірнеше негізгі әдістер қолданылады:

- Автоклавтау: Қалдықтарды жоғары қысымдағы бу арқылы стерилизациялау әдісі. Бұл әдіс экологиялық қауіпсіз, бірақ тек кейбір қалдықтар үшін ғана қолайлы.

- Химиялық дезинфекция: Химиялық заттарды қолдану арқылы қалдықтарды залалсыздандыру. Бұл әдіс көбінесе сұйық қалдықтарға қолданылады.

Қайта өңдеу технологиялары

Медициналық қалдықтарды қайта өңдеу – қалдықтардан пайдалы материалдар алу, оларды қайтадан қолдану мақсатында өңдеу процесі.

- ✓ Полимерлерді қайта өңдеу;
- ✓ Металл қалдықтарды өңдеу;
- ✓ Шыны қалдықтарды өңдеу.

Қауіпсіздік шаралары

Медициналық қалдықтарды өңдеу кезінде қауіпсіздік – басты назарда болуы керек. Осыған байланысты келесі шаралар қабылдануы қажет:

- Қалдықтарды жинау және сақтау үшін арнайы ыдыстарды қолдану.
- Жеке қорғану құралдарын пайдалану (қолғаптар, маскалар, арнайы киімдер).
- Қалдықтарды тасымалдауда арнайы талаптарға сәйкес әрекет ету.

Қорытынды

- Кәдеге жарату әдістерінің түрлері (инсинерация, пиролиз, автоклавтау, химиялық әдістер) қарастырылды. Медициналық бұйымдарды кәдеге жаратуда санитарлық-гигиеналық талаптардың рөлі анықталды.
- Қайта өңдеу мүмкіндіктері және оларды қалпына келтірудің тиімді әдістері қарастырылды. Полимерлік материалдарды қайта өңдеу әдістерінің металл және шыны қалдықтарды өңдеуден ерекшеліктері анықталды.
- Қоршаған ортаға әсерін азайту мен қайта өңдеудің экономикалық тиімділігі және медициналық мекемелер үшін пайдасы қарастырылды.

**Назарларыңызға
рахмет**